

N:o 200.

Af Herr V. M. Beronius: Om nedsättning från 12 till 10 öre af det enkla brefportot för inrikes brefväxling.

All mensklig odling beror på tankeutbyte mellan individerna; detta utbyte må ske antingen muntligen eller skriftligen. Skulle man åter bestämma rangen mellan dessa olika sätt att meddela sig, med afseende på dess inflytande såsom bildningsmedel, tveka vi ej att sätta det skriftliga i främsta rummet, ty otvifvelaktigt skärpes förståndet och öfvas tanken mera genom att nedskrifva denna på papperet än vid ett blott muntligt meddelande.

Denna sanning, hänförd till postväsendet, gifver detta en plats bland landets bildningsanstalter, och kan man säga, att det befrämjar en storartad vexelundervisning mellan Statens medlemmar, olik alla andra undervisningsanstalter deruti, att denna underhåller sig sjelf och ej behöfver anlita Staten om något anslag för sin vidare utveckling och förkofran. Dess fordran på Staten blifver endast, att brefportot ej sättas högre, än att äfven de mindre bemedlade samhällsmedlemmarne kunna med lätthet uppfylla sin önskan och sitt behof att skriftligen meddela sig med hvarandra.

Hvad vårt postväsende angår, måste man erkänna, att det, isynnerhet på sednare tider, vunnit en ganska betydlig utveckling, så att det ej står efter andra civiliserade länders. Sålunda hafva en mängd nya postlinier kommit till stånd, och diligensinrättningen har årligen vunnit en ökad utsträckning. Skäliga anspråk torde man dock ega på en lämplig nedsättning i portot, så att allmänheten mera än hvad nu är fallet må kunna begagna sig af de rika kommunikationsmedlen. Till följd af vårt, i jmförelse med förhållandet i andra kulturländer, höga porto, har nemligen brevväxlingen här i landet ej på långt när hunnit den utveckling den der eger, såsom nog samt framgår af de statistiska uppgifter vi i detta afseende ega. Sålunda skrefs i Sverige år 1865 ej fullt 2 bref på hvarje individ af landets innevånare, då samma år i Preussen skrefs 8,55, i Österrike 3,57, i Frankrike 8,50, i England 27,00 och i vårt grannland Danmark omkring 4,00 på hvarje af dessa länders innebyggare. Hvad skrifkunnigheten beträffar, står den emellertid i vårt land på fullt lika hög ståndpunkt som i något af de nyssnämnda, och med en stigande folkupplysning, genom ett ökadt antal folkskolor, kan man antaga såsom helt sannolikt, att antalet brefskrivare komme att tillväxa i samma mån, som ett billigare bresporto infördes. Ett

slående exempel på hvad härigenom kan uträttas eger man i den bekanta enorma tillväxt brefskrifningen i England antog efter införandet derstädes år 1840 af den Rowland Hillska pennypostreformen, likasom antagandet här i landet af det likformiga medelportot under sednare halfåret 1855 egde ett liknande, om ej fullt jemförligt resultat. Sedan dess äro nu 14 år förflutna, och då vi under tiden med decimal-systemets införande i vårt myntväsende erhållit ett skiljemynt, 10-öret, som med endast $\frac{1}{6}$:del understiger värdet å det nuvarande enkla brefportot, erbjuder sig detta så godt som sjelfmant till antagande som medelporto för den inrikes brefvexlingen. Hvilken enkelhet och reda i räkenskaperna samt lättnad och tidsvinst vid expeditionen, så väl för brefafsändaren som postexpeditören, härigenom skulle uppstå, behöfver ej särskildt påpekas, och skulle än under de första åren efter en sådan nedsättning brefantalet ej tilltaga i den grad, att skilnaden mellan det högre och lägre portot fullt betäcktes, så saknar postverket icke tillgångar, hvarmed det kan möta en sådan möjligen uppstående förlust. Härvid bör ej heller lemnas obemärkt den betydliga lindring i omkostnader postverket numera eger genom dess rättighet att mot relativt ganska billig afgift begagna Statens jernvägar för såväl post- som paketbefordringen, en lindring som naturligtvis växer i samma mån som nya bansträckningar öppnas.

Att nu föreslagen portonedsättning äfven kommer att tillgodose Statsstyrelsens och handelns intressen bör ej förbises, om ock här förnämligast framhållits den andliga bildningens, såsom i allmänhet hittills minst uppmärksammas vid frågan om postväsendets ordnande, så i vårt som andra länder.

På grund häraf får jag vördsamt föreslå:

att det enkla brefportot för inrikes brefvexlingen nedsättes från sitt nuvarande belopp, 12 öre, till 10 öre riksmünt.

Och anhåller jag om remiss af denna motion till Bevillnings-Utskottet.

Stockholm den 26 Januari 1869.

V. M. Beronius.